

РЕФОРМУВАННЯ ЖИТЛОВО-КОМУНАЛЬНОГО ГОСПОДАРСТВА: ПРОБЛЕМИ І ПЕРСПЕКТИВИ

Удосконалення організації та управління житлово-комунальним господарством є одним із пріоритетних завдань Програми діяльності Кабінету Міністрів України: “Назустріч людям”, яке спрямовано на поглиблення демонополізації житлово-комунального господарства, створення конкурентного середовища на ринку комунальних послуг, підвищення якості надання послуг, удосконалення системи управління підприємствами галузі.

Постановка проблеми у загальному вигляді полягає у тому, що подальша стабілізація та поступовий розвиток економіки України, забезпечення реалізації визначеного курсу на закріплення ринкових відносин та інтеграцію країни до Європейського співтовариства потребують розробки та використання якісно нових підходів, методів і засобів управління підприємствами. Це є надзвичайно актуальним і для підприємств житлово-комунального господарства (ЖКГ).

Метою статті є визначення теоретичної і практичної бази для удосконалення певних економічних відносин у межах існуючої системи стосунків у галузі житлово-комунального господарства між розробниками інновацій, виробниками, постачальниками, споживачами і суспільством в цілому.

Аналіз досліджень і публікацій останніх років, які стосуються даної проблеми, показав, що з кожним роком гостріше відчуються недоліки функціонування застарілої системи комунального господарства [1, с.12-15; 2, с. 22-24; 3, с.391-392; 4, с. 4-5]. Досить складною та непослідовною залишається система управління житлово-комунальним сектором, що проявляється у протиріччях між різними гілками влади та відсутністю чіткого розмежування повноважень і відповідальності. Законодавчо ці питання досі не вирішені, що також призводить до стримування процесу прийняття ефективних рішень та поглибленню кризових явищ. Не сприяють вирішенню проблем й недосконалість організаційних форм та їх невідповідність сучасним умовам

господарювання. На сьогодні немає чіткого бачення, які форми власності та управління підприємствами є оптимальними для України.

Незважаючи на зростання рівня оплати населенням житлово-комунальних послуг, поліпшення стану розрахунків підприємств за тепло- та водопостачання, за енергоносії, фінансовий стан галузі залишається нестабільним. Головні проблеми – хронічна збитковість, зростання кредиторської заборгованості.

За 9 місяців 2005 року підприємства галузі отримали збитки у сумі 790,8 млн. грн., що на 161,9 млн. грн., або на 26% більше, ніж за відповідний період 2004 року. Що стосується кредиторської заборгованості житлово-комунальних підприємств, то з початку 2005 року вона збільшилася на 232,5 млн. грн., або на 2,6%. Станом на 1 жовтня 2005 року її загальна сума становила 9,3 млрд. гривень [4, с.5]. Загальна дебіторська заборгованість майже 8,5 млрд. гривень (з них борг населення – майже 7 млрд. грн.) [5, с.3].

Існує також багато інших проблем:

- стійке зростання заборгованості виплати заробітної плати на підприємствах галузі (з початку 2005 року – на 30-40%);
- знос комунальної інфраструктури у середньому на 60% та 5-кратне за 10 останніх років збільшення кількості аварій;
- майже 5 млн. кв. м житла – це ветхий і аварійний житловий фонд, а якщо рахувати житло фізичним зносом 60 і більше відсотків – це майже 2/3 всього житлового фонду;
- третина комунальних мереж перебуває в аварійному стані (витрати питної води в зовнішніх мережах в середньому по країні перевищують 31%, а в окремих містах сягають понад 50%).

За даними моніторингу, рівень відшкодування витрат суб'єктів господарювання чинними тарифами для населення по базових підприємствах регіонів значно коливається: *на послуги теплопостачання*: від 45% у місті Севастополі до 100% у Волинській та Харківській областях; *на послуги водопостачання та водовідведення*: від 23% у АР Крим до 96% у Львівській

області; *на утримання будинків з ліфтами*: від 42% у Житомирській до 100% у Волинській, Тернопільській, Херсонській областях [4, с.5].

В умовах недосконалої тарифної політики, яка у переважній більшості не передбачає урахування інвестиційної складової, суттєво зменшені можливості підприємств здійснювати програми технічного переоснащення за власні кошти.

Тому, терміново необхідно вжити заходи щодо фінансового оздоровлення підприємств житлово-комунального господарства. У першу чергу це стосується розробки ефективної фінансово-економічної моделі їх функціонування, яка базуватиметься на економічно-обґрунтованій системі визначення тарифів та адресному соціальному захисті населення, зниженні нераціональних витрат шляхом економічної мотивації, забезпеченні необхідного рівня оплати послуг споживачами, формуванні сприятливих умов для залучення приватного сектору та інвестицій. Підкреслимо, що без широкомасштабного залучення інвестицій в галузь мало що вдасться зробити. Але ж треба і усвідомлювати, що інвестор не прийде туди, де замість прибутків його очікують тільки збитки. Інвестор прийде тільки тоді, коли буде створено належні умови. Ряд авторів вважає, що “відновлення комунальної інфраструктури може здійснюватися лише у взаємодії держави, органів місцевого самоврядування та приватної ініціативи” [5, с. 4].

Крім того, необхідне впровадження діючих організаційно-контрольних функцій держави в створенні ринку житлово-комунальних послуг, чіткого контролю за тарифами й зіставлення їх з реальними витратами виробників [6, с.27].

Тому розробка і реалізація державної політики, яка б за допомогою фінансово-економічних механізмів, зокрема, часткової компенсації відсотків за кредитами комерційних банків на енергозберігаючі проекти, стимулювала надходження інвестицій у розвитку та технічне переоснащення житлово-комунальної сфери, забезпечила зменшення споживання і втрат паливно-енергетичних ресурсів, є нині вельми актуальним.

Не менш важливим чинником підвищення ефективності діяльності підприємств ЖКГ є інституційні зміни, а саме:

- акціонування підприємств;
- створення регіональних водо-, теплопостачальних компаній;
- передача підприємств в управління, оренду, концесію.

Наприклад, з 1 січня 2004 року рішенням Одеської міської ради КП “Одесводоканал” було передано в оренду ТОВ “Інфокс”. На цей момент знос споруд та обладнання складав 55% , втрати води в мережах водопостачання – 42%. Створення ТОВ “Інфокс” дозволило залучити в розвиток водопостачання та водовідведення у 2004 році капітальних інвестицій понад 53 млн. гривень. Це дало можливість покращити технічний стан обладнання мереж, втрати води скоротилися на 2,8 відсотка; зменшено споживання електроенергії на 2,1 млн. кВт год. За 9 місяців 2005 р. собівартість послуг водопостачання склала 0,80 грн. за 1 м³ (тариф – 0,66 грн.), водовідведення – 0,59 грн. (тариф – 0,45 грн.). Збитковість тарифів підприємства перешкоджає діяльності підприємства та подальшому залученню інвестицій.

Як показали результати досліджень, без реформування тарифної політики в системі ЖКГ, реформування самої системи може зазнати невдачі. Суть у тому, що спроба переходу до тендерної (конкурсної) основи відбору виробників послуг на фактично монополізованому ринку, без попередньої його підготовки (тобто створення конкурентного середовища за рахунок розвитку інфраструктури, залучення на ринок ЖКГ підприємницьких структур шляхом створення в цих видах діяльності привабливих умов тощо) приречена на невдачу.

Проведення комунальної реформи не повинне супроводжуватися зростанням тарифів. У протилежному випадку втрачається зміст самої реформи. Розраховувати тільки на бюджетні ресурси (державні й місцеві) у найближчому майбутньому (4-5 років) також мало перспективно. Отже, вирішення питань комунальної реформи, при обмежених умовах – стабільності (а в перспективі, і зниження) тарифів, може бути здійснено тільки інноваційним шляхом.

Найбільш активним у діяльності підприємств, що виробляють комунальні послуги, може виявитися застосування сучасних методів організації та управління. Зокрема, ми рекомендуємо до використання комунальними підприємствами, у частині формування витратної частини тарифів, застосувати методи “стратегічного управління витратами”.

Як свідчить закордонний досвід, в умовах ринкової економіки застосування таких сучасних стратегій дозволяє ефективно працювати й перемагати в конкурентній боротьбі. Механізм реалізації таких стратегій запропонували японські фахівці з виробничого менеджменту й управлінського обліку, які ще в 1960-х роках розробили концепцію управління за цільовою собівартістю – систему таргет-костінг (target costing) і успішно використовують її на практиці вже майже сорок років [7, с. 3].

Сучасні ринки є мінливими, а технології прогресують дуже швидко, що змушує менеджерів використовувати нові підходи до управління, орієнтуючись на потреби споживачів, і розробляти відповідні інструменти планування, виміру, обліку й контролю витрат, які поєднуються в систему управління витратами (cost management). Якщо раніше традиційні методи управління й обліку витрат (наприклад, “стандарт-кастінг”) повністю виправдували себе, то тепер необхідно переглянути звичні підходи, які не відповідають вимогам сучасного ринкового середовища.

Одним з найважливіших завдань при цьому є модифікація методології обліку витрат і калькулювання собівартості нових (інноваційних) продуктів (товарів, послуг). Застосування системи таргет-костінг є сьогодні одним з найбільш перспективних шляхів вирішення цього завдання.

Система таргет-костінг – це цілісна концепція управління, що підтримує стратегію зниження витрат і реалізує функції планування виробництва нових продуктів, превентивного контролю витрат і калькулювання цільової собівартості відповідно до ринкових реалій. Уже багато років система таргет-костінг використовується на виробничих підприємствах, особливо в інноваційних галузях, де постійно розробляються нові моделі й види продукції.

Таргет-костінг використовує приблизно 80% великих японських компаній (Toyota, Nissan, Sony, Matsushita, Nippon Denso, Cannon, Olympus, Komatsu і багато інших), а також значна частина відомих американських й європейських компаній (Daimler/Chrysler, ITT Automotive, Caterpillar, Procter & Gembale та ін.), які домагаються високої якості й рентабельності своєї продукції [7, с. 3; 8, с. 783].

Підсумки наведеного у статті дослідження полягають у тому, що, крім сфери виробництва інноваційних продуктів, таргет-костінг все частіше застосовують підприємства, задіяні в сфері обслуговування, а також неприбуткові організації. Наприклад, система таргет-костінг ще на початку 1990-х років була успішно адаптована в ряді американських клінік [8, с. 58]. Досліджуючи динаміку проникнення ідеї таргет-костінг до різних галузей та сфер людської діяльності, можна припустити, що резерви цієї концепції ще далеко не вичерпані, і ми бачимо найбільш перспективним напрямком її поширення саме сферу комунальних послуг.

Впровадження таргет-костінг у діяльність підприємств ЖКГ буде сприяти:

- поглибленню демонополізації галузі і розвитку конкурентного середовища;
- вирішенню питань перевodu галузі в режим беззбиткового функціонування;
- зменшенню дефіцитності бюджетів усіх рівнів за рахунок ліквідації ротаційності галузі і зменшення субсидій;
- забезпеченню ефективної інвестиційної політики в області житлово-комунального господарства;
- упровадження стимулів раціонального й економічного господарювання, ресурсно- і енергозберігаючих технологій, адаптування розміру оплати житлово-комунальних послуг до споживачів з низьким рівнем доходів, адресному соціальному захисту населення;

- вирішенню пріоритетних задач реформування житлово-комунального господарства;
- пошуку резервів і скороченню витрат на виробництво комунальних послуг.

Таким чином, рішення проблем ЖКГ передбачає інноваційний розвиток, стимулювання інвестиційної діяльності в галузі, забезпечення відповідальності органів самоврядування за стан та використання майна комунальних підприємств.

Література

1. Альшевский А.Г. Новые подходы к реформированию отрасли // Жилищное и коммунальное хозяйство. – 2003. - № 4. – С. 12-15.
2. Румянцева Е.Е. Приоритеты реформирования ЖКХ // Жилищное и коммунальное хозяйство. – 2003. - № 2. – С. 22-24.
3. Шлафман Н.Л., Чижова Т.В. Роль, завдання та функції житлово-комунального господарства у формуванні ринкової економіки // Вісник соціально-економічних досліджень. Збірник наукових праць. Випуск 20. – Одеса: ОДЕУ, 2005. – С.391-394.
4. Кучеренко О.Ю. Шляхи підвищення ефективності діяльності підприємств житлово-комунальної галузі: необхідні і достатні умови. – Матеріали до круглого столу “Про загальнодержавну програму реформування і розвитку житлово-комунального господарства України на 2004-2010 роки”. – 2005. – С.4-6.
5. Пустовойтенко В.П. Реформування і розвиток житлово-комунального господарства України: проблеми і перспективи. - Матеріали до круглого столу “Про загальнодержавну програму реформування і розвитку житлово-комунального господарства України на 2004-2010 роки”. – 2005. – С.3-4.
6. Улибіна В.О. Реформування і розвиток житлово-комунального господарства України: проблеми і перспективи. - Матеріали до круглого столу “Про загальнодержавну програму реформування і розвитку житлово-комунального господарства України на 2004-2010 роки”. – 2005. – С.27.
7. Tanaka, T. (1993), “Target costing at Toyota”, Journal of Cost Management, Vol 7, No. 1, Spring, pp. 4-11.
8. Young, D. (1993), “Managing the Stages of Hospital Cost Accounting”, Healthcare Financial Management, April, p. 58.

РЕФОРМУВАННЯ ЖИТЛОВО-КОМУНАЛЬНОГО ГОСПОДАРСТВА: ПРОБЛЕМИ І ПЕРСПЕКТИВИ

Котова Інна Миколаївна,
старший науковий співробітник
Одеський державний економічний університет
Корольова Тетяна Сергіївна,
старший науковий співробітник
Одеський державний економічний університет

Реформування житлово-комунального господарства є одним із пріоритетних завдань Програми діяльності Кабінету Міністрів України “Назустріч людям”, яке спрямоване на поглиблення демонополізації житлово-комунального господарства, створення конкурентного середовища на ринку комунальних послуг, підвищення якості надання послуг удосконалення системи управління підприємствами галузі.

Постановка проблеми у загальному вигляді полягає у тому, що подальша стабілізація та поступовий розвиток економіки України, забезпечення реалізації визначеного курсу на закріплення ринкових відносин та інтеграцію країни до Європейського співтовариства потребують розробки та використання якісно нових підходів, методів і засобів управління підприємствами. Це є надзвичайно актуальним і для підприємств житлово-комунального господарства (ЖКГ). Починаючи з 2004 року Держжитлокомунгоспом разом з місцевими органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування розпочата реалізація Загальнодержавної програми реформування і розвитку житлово-комунального господарства на 2004 – 2010 роки, затвердженої Законом України 24 червня 2004 року, одним із основних напрямів якої є підвищення ефективності діяльності підприємств ЖКГ. Програмою передбачено поетапне розроблення проектів нормативно-правових актів з питань регулювання відносин у сфері житлово-комунального господарства та проведення відповідних науково-технічних досліджень. Позитивним, з точки зору подолання кризових явищ, є положення про щорічне розроблення місцевими органами виконавчої влади та

органами місцевого самоврядування регіональних та місцевих програм реформування і розвитку ЖКГ відповідно до напрямів Програми. Але тут постає проблема відсутності методів та механізмів впровадження програм реформування та розвитку ЖКГ у містах та регіонах. Як показує досвід, здебільшого органами місцевого самоврядування вирішуються лише найбільш гострі на даний момент проблеми, при цьому не враховується, як вони можуть вплинути на інші аспекти господарювання в поточному періоді, та як вони можуть позначитися на майбутньому стані системи, тобто такі рішення не враховують всіх системних наслідків та не сприяють поліпшенню ситуації в цілому. З нашої точки зору, ключовою причиною недосконалості системи управління в ЖКГ є відсутність визначеної відповідальності органів місцевого самоврядування за наслідки прийняття неадекватних рішень.

Дослідженню проблем подальшого розвитку галузі, підвищенню ефективності послуг присвятили свої наукові праці А.Г.Альшевский, С.С.Дзезик, О.Ю.Кучеренко, В.О.Улибіна, Н.Л.Шлафман, Т.В.Чижова.

Метою статті є визначення теоретичної і практичної бази для удосконалення певних економічних відносин у межах існуючої системи стосунків у галузі житлово-комунального господарства між розробниками інновацій, виробниками, постачальниками, споживачами і суспільством в цілому.

Аналіз досліджень і публікацій останніх років, які стосуються даної проблеми, показав, що з кожним роком гостріше відчуються недоліки функціонування застарілої системи комунального господарства [1, с.12-15; 2, с. 22-24; 3, с.391-392; 4, с. 4-5]. Складною та непослідовною залишається система управління житлово-комунальним сектором, що проявляється у протиріччях між різними гілками влади та відсутністю чіткого розмежування повноважень і відповідальності. Законодавчо ці питання досі не вирішені, що також призводить до стримування процесу прийняття ефективних рішень та поглибленню кризових явищ. Не сприяють вирішенню проблем й недосконалість організаційних форм та їх невідповідність сучасним умовам

господарювання. На сьогодні немає чіткого бачення, які форми власності та управління підприємствами є оптимальними для України.

Незважаючи на зростання рівня оплати населенням житлово-комунальних послуг, поліпшення стану розрахунків підприємств тепло- та водопостачання за енергоносії, фінансовий стан галузі залишається нестабільним. Головні проблеми – хронічна збитковість, зростання кредиторської заборгованості.

За 9 місяців 2005 року підприємства галузі отримали збитки у сумі 790,8 млн. грн., що на 161,9 млн. грн., або на 26% більше, ніж за відповідний період 2004 року. Що стосується кредиторської заборгованості житлово-комунальних підприємств, то з початку 2005 року вона збільшилася на 232,5 млн. грн., або на 2,6%. Станом на 1 жовтня 2005 року її загальна сума становила 9,3 млрд. гривень [4, с.5]. Загальна дебіторська заборгованість майже 8,5 млрд. гривень (з них борг населення – майже 7 млрд. грн.) [5, с.3].

Існує також багато інших проблем: стійке зростання заборгованості виплати заробітної плати на підприємствах галузі (з початку 2005 року – на 30-40%); знос комунальної інфраструктури у середньому на 60% та 5-кратне за 10 останніх років збільшення кількості аварій; майже 5 млн. кв. м житла – це ветхий і аварійний житловий фонд, а якщо рахувати житло фізичним зносом 60 і більше відсотків – це майже 2/3 всього житлового фонду; третина комунальних мереж перебуває в аварійному стані (утрати питної води в зовнішніх мережах в середньому по країні перевищують 31%, а в окремих містах сягають понад 50%).

За даними моніторингу, рівень відшкодування витрат суб'єктів господарювання чинними тарифами для населення по базових підприємствах регіонів значно коливається: *на послуги теплопостачання*: від 45% у місті Севастополі до 100% у Волинській та Харківській областях; *на послуги водопостачання та водовідведення*: від 23% у АР Крим до 96% у Львівській області; *на утримання будинків з ліфтами*: від 42% у Житомирській до 100% у Волинській, Тернопільській, Херсонській областях [4, с.5].

В умовах недосконалої тарифної політики, яка у переважній більшості не передбачає урахування інвестиційної складової, суттєво зменшені можливості підприємств здійснювати програми технічного переоснащення за власні кошти.

Тому, терміново необхідно вжити заходи щодо фінансового оздоровлення підприємств житлово-комунального господарства. У першу чергу це стосується розробки ефективної фінансово-економічної моделі їх функціонування, яка базуватиметься на економічно-обґрунтованій системі визначення тарифів та адресному соціальному захисті населення, зниженні нераціональних витрат шляхом економічної мотивації, забезпеченні необхідного рівня оплати послуг споживачами, формуванні сприятливих умов для залучення приватного сектору та інвестицій. Але інвестор прийде тільки тоді, коли буде створено належні умови. В.П.Пустовойтенко вважає, що “відновлення комунальної інфраструктури може здійснюватися лише у взаємодії держави, органів місцевого самоврядування та приватної ініціативи” [5, с. 4]. В.О.Улибіна підкреслює, що “необхідне впровадження дійових організаційно-контрольних функцій держави в створенні ринку житлово-комунальних послуг, чіткого контролю за тарифами й зіставлення їх з реальними витратами виробників” [6, с.27].

Не менш важливим чинником підвищення ефективності діяльності підприємств ЖКГ є інституційні зміни, а саме:

- акціонування підприємств;
- створення регіональних водо-, теплопостачальних компаній;
- передача підприємств в управління, оренду, концесію.

Наведемо декілька прикладів. В 2003 р. в Одесі була прийнята “Програма реформування управління житлово-комунальним господарством”. 1 січня 2004 року рішенням Одеської міської ради КП “Одесводоканал” було передано в оренду ТОВ “Інфокс”. На цей момент знос споруд та обладнання складав 55% , втрати води в мережах водопостачання – 42%. Створення ТОВ “Інфокс” дозволило залучити в розвиток водопостачання та водовідведення у 2004 році капітальних інвестицій понад 53 млн. гривень. Це дало можливість покращити

технічний стан обладнання мереж, втрати води скоротилися на 2,8 відсотка; зменшено споживання електроенергії на 2,1 млн. кВт год. За 9 місяців 2005 р. собівартість послуг водопостачання склала 0,80 грн. за 1 м³ (тариф – 0,66 грн.), водовідведення – 0,59 грн. (тариф – 0,45 грн.). Неефективна тарифна політика місцевих органів влади більшості регіонів не дозволяє забезпечити стабілізацію фінансово-економічного стану та поліпшити якість житлово-комунальних послуг.

Вперше в країні в Одесі розроблена методика розрахунку тарифу для кожного будинку. Тариф поділений на дві складові частини: експлуатаційну та ремонтну. Рішенням виконкому Одеської міської ради від 15.01.2004 року затверджена базова вартість утримання будинків та прибудинкових територій.

Отже, без реформування тарифної політики в системі ЖКГ, реформування самої системи може зазнати невдачі.

Саме тому, одним із пріоритетів діяльності Міністерства житлокомунгоспу України в найближчі роки буде розробка і реалізація державної політики, яка б за допомогою фінансово-економічних механізмів, зокрема, часткової компенсації відсотків за кредити комерційних банків на енергозберігаючі проекти, стимулювало надходження інвестицій на розвиток та технічне переоснащення житлово-комунальної сфери, забезпечила зменшення споживання і втрат паливно-енергетичних ресурсів, що є нині вельми актуальним. Наведемо ще один приклад. Рік тому була розроблена програма співробітництва між Швецією та Україною, згідно якій щорічно оказуватиме допомогу у розмірі 9 млн. доларів. В 2006 році в Одесі реконструйовано систему теплопостачання у мікрорайоні “Шкільний”, на що виділено 6 млн. шведських крон. За словами директора КП “Одестеплоенерго” В.П’ятова, аналогів цьому проекту немає не тільки в Україні, але і в країнах СНГ.

Найбільш ефективним у діяльності підприємств, що виробляють комунальні послуги, може виявитися застосування сучасних методів організації та управління. Зокрема, ми рекомендуємо до використання комунальними підприємствами, у частині формування витратної частини тарифів, методу

“стратегічного управління витратами”. В умовах ринкової економіки застосування таких сучасних стратегій дозволяє ефективно працювати й перемагати в конкурентній боротьбі. Механізм реалізації таких стратегій запропонували японські фахівці з виробничого менеджменту й управлінського обліку, які ще в 1960-х роках розробили концепцію управління за цільовою собівартістю – систему таргет-костінг (target costing) і успішно використовують її на практиці вже майже сорок років [7, с. 4].

Сучасні ринки є мінливими, а технології прогресують дуже швидко, що змушує менеджерів використовувати нові підходи до управління, орієнтуючись на потреби споживачів, і розробляти відповідні інструменти планування, виміру, обліку й контролю витрат, які поєднуються в систему управління витратами (cost management). Якщо раніше традиційні методи управління й обліку витрат (наприклад, “стандарт-костінг”) повністю виправдували себе, то тепер необхідно переглянути звичні підходи, які не відповідають вимогам сучасного ринкового середовища.

Одним з найважливіших завдань при цьому є модифікація методології обліку витрат і калькулювання собівартості нових (інноваційних) продуктів (товарів, послуг). Застосування системи таргет-костінг є сьогодні одним з найбільш перспективних шляхів вирішення цього завдання.

Система таргет-костінг – це цілісна концепція управління, що підтримує стратегію зниження витрат і реалізує функції планування виробництва нових продуктів, превентивного контролю витрат і калькулювання цільової собівартості відповідно до ринкових реалій. Таргет-костінг використовує приблизно 80% великих японських компаній (Toyota, Nissan, Sony, Matsushita, Nippon Denso, Cannon, Olympus, Komatsu і багато інших), а також значна частина відомих американських й європейських компаній (Daimler/Chrysler, ITT Automotive, Caterpillar, Procter & Gembale та ін.), які забезпечують високу якість й рентабельність своєї продукції.

Крім сфери виробництва інноваційних продуктів, таргет-костінг все частіше застосовують підприємства, задіяні в сфері обслуговування, а також

неприбуткові організації. Наприклад, система таргет-костінг ще на початку 1990-х років була успішно адаптована в ряді американських клінік [8, с. 58]. Резерви цієї концепції ще далеко не вичерпані, і ми бачимо найбільш перспективним напрямком її поширення саме на сферу комунальних послуг. Впровадження таргет-костінг у діяльність підприємств ЖКГ буде сприяти: поглибленню демонополізації галузі і розвитку конкурентного середовища; вирішенню питань перевodu галузі в режим беззбиткового функціонування; зменшенню дефіцитності бюджетів усіх рівнів за рахунок ліквідації ротаційності галузі і зменшення субсидій; забезпеченню ефективної інвестиційної політики в області житлово-комунального господарства; упровадження стимулів раціонального й економного господарювання, ресурсно- і енергозберігаючих технологій, доступності житлово-комунальних послуг для споживачів з низьким рівнем доходів, адресному соціальному захисту населення; пошуку резервів і скороченню витрат на виробництво комунальних послуг.

Таким чином, для рішення проблем ЖКГ необхідне забезпечення інноваційного розвитку, стимулювання інвестиційної діяльності в галузі, визначення відповідальності органів самоврядування за стан та використання майна комунальних установ, покращення рівню надання комунальних послуг для населення та підприємств.

Література

1. Альшевский А.Г. Новые подходы к реформированию отрасли // Жилищное и коммунальное хозяйство. – 2003. - № 4. – С. 12-15.
2. Румянцева Е.Е. Приоритеты реформирования ЖКХ // Жилищное и коммунальное хозяйство. – 2003. - № 2. – С. 22-24.
3. Шлафман Н.Л., Чижова Т.В. Роль, завдання та функції житлово-комунального господарства у формуванні ринкової економіки // Вісник соціально-економічних досліджень. Збірник наукових праць. Випуск 20. – Одеса: ОДЕУ, 2005. – С.391-394.
4. Кучеренко О.Ю. Шляхи підвищення ефективності діяльності підприємств житлово-комунальної галузі: необхідні і достатні умови. – Матеріали до круглого столу “Про загальнодержавну програму реформування і розвитку житлово-комунального господарства України на 2004-2010 роки”. – 2005. – С.4-6.
5. Пустовойтенко В.П. Реформування і розвиток житлово-комунального господарства України: проблеми і перспективи. - Матеріали до круглого столу “Про загальнодержавну програму реформування і розвитку житлово-комунального господарства України на 2004-2010 роки”. – 2005. – С.3-4.
6. Улибіна В.О. Реформування і розвиток житлово-комунального господарства України: проблеми і перспективи. - Матеріали до круглого столу “Про загальнодержавну програму реформування і розвитку житлово-комунального господарства України на 2004-2010 роки”. – 2005. – С.27-28.

7. Tanaka, T. (1993), "Target costing at Toyota", *Journal of Cost Management*, Vol 7, No. 1, Spring, pp. 4-11.
8. Young, D. (1993), "Managing the Stages of Hospital Cost Accounting", *Healthcare Financial Management*, April, p. 58.

Анотація

У статті розглянуті проблеми у межах існуючої системи стосунків в галузі житлово-комунального господарства. З метою підвищення ефективності ЖКГ запропоновано використовувати систему таргет-костинг, яка передбачає оптимізацію його тарифної політики. Наведені переваги впровадження такої системи у діяльність підприємств ЖКГ.

Problems increase's of efficiency a municipal services as bases of constant economic development of the country are considered. It is offered to use system target costing with the purpose optimization's of a tariff policy of enterprises. Advantages of such system formation's of tariffs are given.